Lietas arhīva Nr. C-1435-20/12
ECLI:LV:RIRT:2020:0408.C33472319.10.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2020.gada 8.aprīlī

Rīgas rajona tiesa,
tiesnese Elīna Slišāne,
rakstveida procesā izskatīja vienkāršotās procedūras lietu likvidējamās Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "PYRO POWER" prasībā pret /pers. B/ mantojuma masu par naudas piedziņu lietā ar trešo personu likvidējamo Sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Svētku aģentūra".

Aprakstošā daļa

[1] Likvidējamās Sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) "PYRO POWER" likvidatore /pers. D/ 2019.gada 21.augustā (ar precizējumiem 2.septembrī) cēla Rīgas rajona tiesā prasību pret /pers. B/ mantojuma masu vienkāršotajā procedūrā par naudas piedziņu lietā ar trešo personu likvidējamo Sabiedrību ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) "Svētku aģentūra", kurā lūgts:
- piedzīt no atbildētājas likvidējamai SIA "Svētku aģentūra" nodarītos zaudējumus 1200 *euro*;
- atzīt likvidējamās SIA "Svētku aģentūra" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētājas likumiskos 6% gadā no parāda summas.
- piedzīt no atbildētājas prasītājas labā tiesāšanās izdevumus.

Prasībā norādīti turpmāk minētie apstākļi un argumenti.

[1.1] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 5.februāra spriedumu civillietā Nr.C68473610 no SIA "Svētku aģentūra" par labu likvidējamai SIA "PYRO POWER" piedzīts parāds un tiesas izdevumi 3357,84 *euro*. Prasītāja nevar panākt sava prasījuma apmierinājumu no sabiedrības, tādējādi atbilstoši Komerclikuma 170.panta pirmajai daļai vēršas tiesā ar prasību pret likvidējamās SIA "Svētku aģentūra" valdi, kura sabiedrībai nodarījusi zaudējumus un nav tos atlīdzinājusi.

[1.2] Likvidējamās SIA "Svētku aģentūra" valdes locekle un vienīgais dalībnieks bija /pers. B/, kuras darbības laikā 2017.gada 2.maijā sabiedrība tika saukta pie administratīvās atbildības un tai piemērots naudas sods 1200 *euro*, kā arī dažus mēnešus vēlāk anulēta speciālā atļauja (licence), kas faktiski bija par pamatu sabiedrības saimnieciskās darbības pārtraukšanai. Piemērotais naudas sods ir radījis sabiedrības aktīvu samazinājumu, valdes loceklei nepildot savus pienākumus kā krietnam un rūpīgam saimniekam, līdz ar ko sabiedrība nav spējīga norēķināties ar kreditoriem, tai skaitā prasītāju.

[1.3] /pers. B/ 2017.gada 5.oktobrī ir mirusi un viņas mantojuma masu pārstāv mantojuma aizgādnis /pers. F/, kurš nav nodrošinājis sabiedrības mantas saglabāšanu kreditoru prasījumu segšanai, piemēram, ieceļot sabiedrības valdi un atjaunojot sabiedrības darbību vai iesniedzot sabiedrības maksātnespējas pieteikumu.

[1.4] Prasība pamatota ar Civillikuma 1770., 1772., 1775. un 1838.pantu, Komerclikuma 169.pantu un 170.panta pirmo daļu.

[2] /pers. B/ mantojuma aizgādnis /pers. F/ sniedzis rakstveida paskaidrojumus par prasību, norādot turpmāk minētos argumentus.

[2.1] Ar Iekšlietu ministrijas Informācijas centra izziņu prasītāja ir pierādījusi faktu, ka SIA "Svētku aģentūra" piemērots naudas sods 1200 *euro* saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 183.pantu. Lietā nav strīda par to, ka /pers. B/ bija sabiedrības valdes locekle, taču fakts, ka sabiedrībai piemērots naudas sods, nepierāda zaudējumu esības pirmo priekšnoteikumu – prettiesisku rīcību tieši no /pers. B/ puses.

[2.2] Prasītāja/pers. B/ vainu pamato ar subjektīviem pieņēmumiem, kas nav pierādīti ar konkrētiem pierādījumiem, līdz ar to lietā nav konstatējami Civillikuma 1779.pantā un Komerclikum 169. un 170.pantā noteiktie priekšnoteikumi, lai atbildētājai iestātos pienākums atlīdzināt prasītājas norādītos zaudējumus.

[3] Trešās personas likvidējamās SIA "Svētku aģentūra" likvidatore /pers. D/ sniegusi paskaidrojumus par prasību, norādot turpmāk minētos argumentus.

[3.1] SIA "Svētku aģentūra" apstiprina, ka 2017.gada 17.maijā sabiedrības manta tika samazināta par 1200 *euro*, veicot naudas soda samaksu, kas piemērots par prettiesisku rīcību saimnieciskajā darbībā. Naudas līdzekļi sabiedrības mantā nav atgriezti. Tāpat sabiedrībai izveidojies ievērojams nodokļu parāds, kas apgrūtina tās aktīvus.

[3.2] Pienākums rūpēties par sabiedrības saimnieciskās darbības atbilstību likuma prasībām ir sabiedrības valdei (Komerclikuma 301.pants). Aplūkojamajā gadījumā /pers. B/ nav pildījusi valdes locekļa pienākumus kā krietns un rūpīgs saimnieks, jo pieļāva pirotehnikas izstrādājumu komerciālās aprites noteikumu pārkāpumu sabiedrības saimnieciskajā darbībā.

Motīvu daļa

[4] Pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

[4.1] Komerclikuma 170.panta pirmā daļa noteic, ka sabiedrības kreditors, kurš nevar panākt sava prasījuma apmierināšanu no sabiedrības, gada laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas var celt prasību sabiedrības labā pret šā likuma 166.—169.pantā minētajām personām, kuras nodarījušas zaudējumus sabiedrībai un nav tos atlīdzinājušas.

Lietā konstatēts, ka ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 5.februāra spriedumu, kas 2019.gada 26.februārī stājās likumīgā spēkā, no likvidējamās SIA "Svētku aģentūra" par labu likvidējamai SIA "PYRO POWER" piedzīts parāds 3000 *euro* un tiesas izdevumi 357,84 *euro* (lietas 10.-12.lapa). No zvērināta tiesu izpildītāja Raimonda Mežiņa sniegtās informācijas izpildu lietā Nr.00351/078/2019 izriet, ka līdz 2019.gada 26.jūlijam no likvidējamās SIA "Svētku aģentūra" piespiedu kārtā piedzīti naudas līdzekļi 152,61 *euro* (lietas 13.lapa).

Prasītāja norāda, ka nevar panākt sava prasījuma apmierinājumu no sabiedrības, tādējādi atbilstoši Komerclikuma 170.panta pirmajai daļai vēršas

tiesā ar prasību pret likvidējamās SIA "Svētku aģentūra" valdes locekli /pers. B/, jo tā sabiedrībai nodarījusi zaudējumus un nav tos atlīdzinājusi. Proti, ar lietas materiāliem pievienoto Iekšlietu ministrijas Informācijas centra izziņu apstiprinās, ka likvidējamai SIA "Svētku aģentūra" 2017.gada 2.maijā piemērots naudas sods 1200 *euro* saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 183.pantu (lietas 18.lapa). Prasītājas ieskatā /pers. B/ kā sabiedrības valdes locekle ir atbildīga par zaudējumiem, kas sabiedrībai radušies, veicot piemērotā naudas soda samaksu, jo pieļāva pirotehnikas izstrādājumu komerciālās aprites noteikumu pārkāpumu sabiedrības saimnieciskajā darbībā, kas norāda uz to, ka valdes locekle savus pienākumus nav pildījusi kā krietns un rūpīgs saimnieks.

Lietā konstatēts, ka /pers. B/ 2017.gada 5.oktobrī ir mirusi un viņas mantojuma masu pārstāv mantojuma aizgādnis /pers. F/ (lietas 19.lapa).

[4.2] Atbilstoši Civillikuma 1779.pantam katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis. Kā atzīts tiesību doktrīnā un to apstiprinājusi judikatūra, zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, kad vienlaikus pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esība; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (sk. *K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 209.lpp., kā arī, piemēram, Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2008.gada 2.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-143/2008 (C29369004); 2011.gada 23.marta sprieduma lietā Nr.SKC-111/2011 (C32289303) 12.1.punktu; 2011.gada 7.decembra sprieduma lietā Nr.SKC-289/2011 (C06067006) 19.punktu; Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 14.decembra sprieduma lietā Nr.SKC-297/2017 6.7.punktu; 2018.gada 31.maija sprieduma lietā Nr.SKC-231/2018 10.2.punktu*).

Zaudējumu definīcija, lakoniski paredzot, ka ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums, dota Civillikuma 1770.pantā. Juridiskajā literatūrā, atklājot minētās tiesību normas saturu, atzīts, ka: „Mūsdienu valodā ar jēdzienu „zaudējums" jāsaprot jebkādu mantas samazinājumu, zudumu vai bojājumu, kā arī peļņas atrāvumu, papildu izdevumus vai citas mantiski novērtējamas tiesību aizskāruma sekas" (sk. *Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Mans Īpašums, 2000, 267.lpp.*).

Lietā tika konstatēts, ka 2017.gada 2.maijā likvidējamai SIA "Svētku aģentūra" piemērots naudas sods 1200 *euro* saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 183.pantu par ieroču, munīcijas, speciālo līdzekļu, civilām vajadzībām paredzētu sprāgstvielu un spridzināšanas ietaišu, kā arī pirotehnisko izstrādājumu komerciālās aprites noteikumu pārkāpšanu. Atbilstoši Komerclikuma 301.pantā noteiktajam pienākums rūpēties par sabiedrības komercdarbības atbilstību likuma prasībām ir sabiedrības valdei, tādējādi secināms, ka konkrētajā gadījumā /pers. B/ pienācīgā kārtā nav pildījusi savu kā sabiedrības valdes locekles pienākumu rūpēties par sabiedrības komercdarbības atbilstību likuma prasībām.

Nepamatots ir /pers. B/ mantojuma aizgādņa viedoklis, ka prasītāja /pers. B/ vainu pamato ar subjektīviem pieņēmumiem, jo sabiedrība pie administratīvās atbildības varētu tikt saukta citas personas, piemēram, darbinieka vainojamas rīcības rezultātā.

Ministru kabineta 2011.gada 22.marta noteikumu Nr.214 "Uguņošanas ierīču un skatuves pirotehnisko izstrādājumu glabāšanas, realizācijas, iegādāšanās, pārnēsāšanas, pārvadāšanas, ražošanas, demonstrēšanas (izmantošanas), kā arī komercizstāžu rīkošanas un pirotehnisko pakalpojumu sniegšanas noteikumi" 4.punkts noteic komersanta pienākumu nodrošināt, ka darbu ar uguņošanas ierīcēm un skatuves pirotehniskajiem izstrādājumiem veic personas, kuras ir tiesīgas pārstāvēt komercsabiedrību, un darbinieki, kuri tieši saistīti ar pirotehnisko izstrādājumu ražošanu, glabāšanu, realizēšanu vai pirotehnisko pakalpojumu sniegšanu un par kuriem tika paziņots, saņemot atbilstošo speciālo atļauju (licenci), kā arī tās komersanta amatpersonas un darbinieki, par kuriem saņemts Valsts policijas atzinums, ka uz viņiem neattiecas Pirotehnisko izstrādājumu aprites likumā noteiktie ierobežojumi. Tāpat arī minēto noteikumu 7.punkts paredz komersanta izpildinstitūcijas pienākumu kontrolēt, kā darbinieki ievēro uguņošanas ierīču un skatuves pirotehnisko izstrādājumu aprites noteikumus. No minētā secināms, ka neatkarīgi no tā, kura persona ir vainojama administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, atbildība par to gulstas uz sabiedrības izpildinstitūciju, kas aplūkojamā gadījumā ir SIA "Svētku aģentūra" vienīgā valdes locekle /pers. B/.

Turklāt no lietas materiāliem pievienotā Valsts policijas licencēšanas komisijas 2017.gada 21.jūlija sanāksmes protokolā (lietas 94.-98.lapa) konstatētā izriet, ka administratīvais sods pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 183.panta SIA "Svētku aģentūra" piemērots, jo SIA "Svētku aģentūra" pārkāpa iepriekš minēto Ministru kabineta 2011.gada 22.marta noteikumu Nr.214 4., 9. un 115.punkta prasības. Proti, SIA "Svētku aģentūra" glabāja pirotehniskos izstrādājumus noliktavā "Mehāniskās darbnīcas", Jaunolainē, kas nav paredzēta pirotehnisko izstrādājumu glabāšanai un šī adrese nav norādīta speciālajā atļaujā (licencē). Pirotehniskie izstrādājumi tika pārvietoti no speciālajā atļaujā (licencē) norādītās noliktavas bez stingrās uzskaites dokumentiem – pavadzīmēm. Noliktavā atradās darbinieks, kurš nav saņēmis pielaidi darbam ar pirotehniskajiem izstrādājumiem. Konstatētie pārkāpumi kalpoja par pamatu SIA "Svētku aģentūra" 2013.gada 8.martā izsniegtās speciālās atļaujas (licences) uguņošanas ierīču un skatuves pirotehnisko izstrādājumu mazumtirdzniecībai vai vairumtirdzniecībai Nr.13/7 un 2013.gada 8.martā izsniegtās speciālās atļaujas (licences) pirotehnisko pakalpojumu sniegšanai Nr.13/8 anulēšanai. Minētais, tiesas ieskatā, nepārprotami norāda uz to, ka tieši sabiedrības valde nav nodrošinājusi sabiedrības komercdarbības atbilstību likuma prasībām, kas rezultējās ar speciālās atļaujas (licences) anulēšanu.

[4.3] Kā redzams no prasības pieteikumā norādītā, prasījumu par zaudējumu atlīdzināšanu prasītāja saistījusi ar apstākli, ka /pers. B/, būdama SIA "Svētku aģentūra" valdes loceklis, savus pienākumus nav pildījusi atbilstoši Komerclikuma 169.panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšrakstiem, proti, kā krietns un rūpīgs saimnieks, tādējādi nodarīdama sabiedrībai zaudējumus.

Atklājot Komerclikuma 169.panta saturu, Senāta judikatūrā atzīts, ka atbilstoši šai normai sākotnēji prasītājam jāpierāda prasības pamata apstākļi – zaudējumu esība un tas, ka tie cēlušies valdes locekļa rīcības (darbības vai bezdarbības) dēļ. Savukārt prettiesiska rīcība kā priekšnoteikums prasītājam nav jāpierāda, jo šajā gadījumā uz valdes locekļa rīcību attiecināma vainojamības prezumpcija, kas jāatspēko atbildētājam, pierādot, ka rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, tas ir, jāatspēko savas rīcības prettiesiskums (sk. *Augstākās tiesas 2012.gada 25.janvāra sprieduma lietā Nr.SKC-25/2012 (C29338106) 8.3.punktu, Augstākās tiesas 2014.gada 15.janvāra sprieduma lietā Nr.SKC-101/2014 (C23039311) 9. un 13.punktu, 2014.gada 27.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC-38/2014 (C04470710) 8.3.punktu, 2016.gada 7.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC-7/2016 (C39072411) 7.4.punktu, 2017.gada 30.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC-216/2017 (C31357712) 7.punktu*). Citiem vārdiem, Komerclikuma 169.panta trešās daļas norma, atkāpjoties no civilprocesa vispārīgā principa attiecībā uz pierādīšanas pienākumu, apstākļu, ka viņš rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, pierādīšanas nastu pārliek uz valdes (padomes) locekli. Savukārt situācijā, kad valdes loceklis nespēj minēto pierādīt, viņa vaina ir prezumējama.

Tiesas ieskatā aplūkojamajā gadījumā, ņemot vērā lietas apstākļus, /pers. B/ ilgstošo valdes locekļa amata pienākumu pildīšanu, kas ietver arī atbildību par sabiedrības komercdarbības veikšanu atbilstoši likumu prasībām, /pers. B/ bija zināms, ka pirotehnisko izstrādājumu pārvietošana un glabāšana noliktavā, kas nav paredzēta attiecīgajam mērķim, kā arī darbinieka, kurš nav saņēmis pielaidi darbam ar pirotehniskajiem izstrādājumiem, atrašanās noliktavā nav pieļaujama, jo var radīt cilvēku dzīvības, veselības un mantas apdraudējumu, kā arī nodarīt kaitējumu videi. Līdz ar to tiesa atzīst, ka lietā nav iegūti pierādījumi tam, ka /pers. B/, pieļaujot iepriekš minētos pārkāpumus, būtu rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, kas norāda uz viņas pienākumu atlīdzināt sabiedrībai nodarītos zaudējumus piemērotā administratīvā soda apmērā, pamatojoties uz Civillikuma 1779.pantu.

[4.4] Rezumējot iepriekš minēto, tiesa secina, ka no /pers. B/ mantojuma masas likvidējamās SIA "Svētku aģentūra" labā piedzenami zaudējumi 1200 *euro*.

Atbilstoši Civillikuma 1759.panta 1.punktam un Civilprocesa likuma 195.pantā noteiktajam likvidējamai SIA "Svētku aģentūra" nosakāmas

tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% gadā no parāda pamatsummas.

[4.5] Apmierinot prasību, saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētājas prasītājas labā piedzenami tiesas izdevumi 183,20 *euro*.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam atbildētājai nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8.pantu, 41.panta pirmo daļu, 96., 97., 193., 194., 195., 204.[1], 250.[25] un 250.[27] pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt prasību.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, mantojuma masas likvidējamās Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Svētku aģentūra", reģistrācijas Nr.50003559371, labā zaudējumus 1200 *euro*.

Atzīt likvidējamās Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Svētku aģentūra", reģistrācijas Nr.50003559371, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% gadā no parāda pamatsummas 1200 *euro*.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, mantojuma masas likvidējamās Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "PYRO POWER", reģistrācijas Nr.50103823161, labā tiesas izdevumus 183,20 *euro*.

Sprieduma labprātīgai izpildei noteikt termiņu – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Spriedums sastādīts 2020.gada 8.maijā.

Tiesnese E.Slišāne